Redacţiunea, Administraţiunea şi Tipografia:
BRAŞOVU, piaţa mare Nr 22.
Scrisorî nefrancate nu se primescu. Manuscripte nu se retrimitu!
Birourile de anunciurî:
Braşovu, piaţa mare Nr. 22.
Inserate mai primescu în Viena Rudolf Mosse, Haasenstein & Vogler (Oto Maas), Heinrich Schalek, Alois Herndl, M. Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg; în Budapesta: A. V. Goldberger, Anton Mezei, Eckstein Bernat; în Frankfurt: G. L. Daube; în Hamburg: A. Steiner.
Preţul inserţiunilorŭ: o seriă garmondu pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărî mai dese după tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina III-a o seria 10 cr. v. a. séu 30 banî.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULŬ LII.

„Gazeta" iese în fie-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe unu anu 12 fl., pe şése lunî 6 fl., pe trei lunî 3 fl.
Pentru România şi străinătate
Pe unu anu 40 francî, pe şése lunî 20 francî, pe trei lunî 10 francî.
Se prenumera la tóte oficiele postale din întru şi din afară şi la dd. colectorî.
Abonamentulŭ pentru Braşovŭ:
la administraţiune, piaţa mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unu anŭ 10 fl., pe şése lunî 5 fl., pe trei lunî 2 fl. 50 cr. Cu dusulu în casă: Pe unu anu 12 fl., pe şése lunî 6 fl., pe trei lunî 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banî.
Atâtŭ abonamentele câtŭ şi inserţiunile suntu a se plăti înainte.

Nr. 13. Braşovŭ, Lunî, Marţî 17 (29) Ianuarie 1889.

Boulanger.

Braşovŭ, 16 Ianuarie v.

Până acuma se putea dice despre generalulŭ Boulanger, că este celŭ mai popularŭ omŭ în Francia. De adî încolo se póte dice cu dreptŭ cuvêntŭ că este nu numai celŭ mai popularŭ, ci şi celŭ mai puternicŭ omŭ în Francia.

După ce fù alesŭ în cincî departamente, generalulŭ Boulanger a doritŭ sĕ fiă alesŭ şi în Parisŭ, în centru, de unde se decidŭ sorţii ţĕrii. In contra candidaturii sale de deputatŭ în Parisŭ s'a ridicat guvernulŭ cu toţî republicanii, carî vĕdŭ în succesele electorale ale lui Boulanger unŭ periculŭ pentru republică şi pentru liniştea ţĕrii.

Agitaţia electorală în Parisŭ a luatŭ nisce proporţiunî ne mai pomenite. Până erî, în diua alegerei, s'au lipitŭ pe păreţii capitalei sute de mii de placate şi astfelŭ s'a încinsŭ o luptă de placate între partisanii lui Boulanger carî se numescŭ „partida naţională" şi între partida republicanilorŭ, care a susţinutŭ pe candidatulŭ guvernului, pe distinsulŭ pedagogŭ Jacques.

In aceste placate aderenţii lui Boulanger lăudau vitejia acestuia, care a fostŭ rănitŭ de trei glónţe în lupta pentru patriă; glorificau faptele lui, ca ministru de resboiu spuindŭ că a întrodusŭ o nouă puşcă în armata şi a făcutŭ multŭ şi pentru fortificaţiunî. C'unŭ cuvêntŭ Boulanger era descrisŭ ca unŭ omŭ de rarŭ patriotismŭ şi de rară capacitate militară.

In placatele contrarilorŭ lui Boulanger i se imputa acestuia, că este unŭ omŭ ambiţiosŭ, care s'a folositŭ de tóte ocasiunile spre a înainta în armată, şi care pentru a ajunge la scopŭ era totdéuna gata a'şî schimba convicţiunile. S'a publicatŭ o scrisóre a lui, în care a cerutŭ o decoraţiă dela Thiers după ce s'a suprimatŭ revoluţiunea comunistă în Paris, şi altă érăşî, în care se rógă de amicii seî sĕ stăruiască pe lângă Ferry ca sĕ fiă numitŭ generalŭ de diviziă. Ca colonelŭ, se dice, Boulanger era sub comanda ducelui de Aumale faţă cu care s'a arătatŭ fórte servilŭ, ér mai târdiu ca ministru a subscrisŭ ordinulŭ pentru espulsarea Orleaniştilorŭ.

Se ţineau în fiecare di mulţime de întrunirî electorale, în carî se agita pentru candidatulŭ guvernului, şi resultatulŭ acestorŭ întrunirî era multŭ mai favorabilŭ pentru Jacques, decâtŭ pentru Boulanger. Foile republicane cu multe dile înainte începură a face calculî despre şansele de isbêndă ale unuia şi ale altuia. Unulŭ din diare, „Matin", avù idea de a trimite la vre-o 314 bărbaţî de frunte din Parisŭ ţidulî cu întrebarea: „pretindŭ óre onórea şi interesele Franciei alegerea lui Boulanger?" O sută dintre cei întrebaţî au rĕspunsŭ în contra lui Boulanger, 17 pentru elŭ, ceilaţî n'au rĕspunsŭ nimicŭ. Pe douĕ ţidulî era scrisŭ: „onórea n'o pretinde, dér interesulŭ da!"

Intr'aceea aderenţii lui Boulanger puseră tóte în mişcare ca sĕ asigure victoria lui. Generalulŭ trimise alegĕtorilorŭ carta sa de visită şi împărţi dece mii de fotografii ale sale între damele din Parisŭ. Diarulŭ lui Rochefort, „Intransigeant", a împărţitŭ în preséra alegerei portrete de ale lui Boulanger în ţinută mare de generalŭ. Colportorii, carî vindeau aceste portrete strigau: „Quel malheur s'appeler Jacques!" (Ce nenorocire a te numi Jacques.)

Intr'adevĕrŭ nicî n'a fostŭ o ideă norocósă de a pune în faţa generalului popularŭ ca contra-candidatŭ pe modestulŭ pedagogŭ Jaques. Acesta s'a şi doveditŭ la alegerea de erî. Generalulŭ Boulanger a fostŭ alesŭ cu 224,070 voturî pe când candidatulŭ republicanŭ a primitŭ numai 162,520 voturî.

Invingerea generalului Boulanger la alegerea de erî în Parisŭ este evenementulŭ celŭ mai însemnatŭ şi mai gravŭ alŭ dilei. Nu numai în Francia, ci şi afară de Francia s'au urmăritŭ cu cea mai mare încordare tóte fasele acestei alegerî, care a fostŭ şi este privită pretutindenî ca unŭ evenimentŭ seriosŭ.

Mai alesŭ în Germania, unde numele Boulanger este totŭ aşa nepopularŭ pe câtŭ de popularŭ este în Francia, va produce alegerea de erî din Parisŭ unŭ adênc resentimentŭ. Foile germane au declaratŭ înainte, că ele consideră eventuala victoriă a luî Boulanger nu numai ca o lovitură de mórte dată republicei, ci şi ca o ameninţare a păcii europene.

Germanii se temŭ de Boulanger pentru că este aşa de multŭ adorat nu numai de masse, ci şi de armată şi pentru că ilŭ credŭ capabilŭ, că ajungêndŭ odată preşedinte alŭ republicei va întrebuinţa puterea şi influinţa sa spre a deveni dictatorŭ peste Francia. Apoi se mai temŭ de elŭ, fiindcă Francesii îşî intemeiază tóte speranţele de revanşă întrînsulŭ. Tóte reuniunile secrete, liga patrioţilor, carî şî-au pusŭ ca ţintă recucerirea Alsaţiei şi a Lotaringiei, sprijinescŭ pe Boulanger şi au votat şi erî pentru elŭ.

Amŭ putê dice că Boulanger póte mulţumî succesulŭ sĕu la alegerea de erî mai multŭ antipatiei ce domnesce în Francia în contra Germaniei. L'au sprijinitŭ ligiştii şi intransigenţii republicanî de sigurŭ mai multŭ pentru că ilŭ consideră ca pe omulŭ revanşei. Mai egoistŭ va fi fostŭ sprijinulŭ ce i l'au datŭ Orleaniştii şi Bonapartiştii.

Ilŭ sprijinescŭ însĕ pe Boulanger toţî câţî nu suntŭ mulţămiţî cu starea de faţă a lucruri lorŭ, câţî dorescŭ realisarea programului generalului: cassarea senatului, disolvareu camerei, convocarea unei adunărî constituante, care sĕ dea o nouă constituţiă ţĕrii.

Alaltăerî a publicatŭ generalulŭ Boulanger unŭ manifestŭ în în care declară că elŭ este şi va rĕmâné neclintitŭ republicanŭ, dér voiesce o republică naţională, care sĕ facă sfêrşitŭ abusurilorŭ şi risipei, ce au împiedecatŭ orice reformă seriósă. Pe têrĕmulŭ naţionalŭ Francesii sĕ se'nţelégă cu toţii în linişte în ajunulŭ esposiţiei dela 1889; dênsulŭ n'are intenţiune decâtŭ a înfiinţa republica cinstită şi este perfidă insinuarea că ar voi sĕ se facă dictatorŭ.

Boulanger este acum aprópe de ţinta sa. Se va vedé în curêndŭ decă asigurările lui au fostŭ sincere în ce privesce republica. Venirea lui la putere însĕ, se póte prevesti de pe acuma, va face şi mai nesuferite raporturile dintre Francia şi Germania şi póte că vorŭ avé dreptate cei ce au privitŭ eventuala lui învingere în Parisŭ, ca unŭ evenimentŭ seriosŭ şi pentru pacea Europei.

Unŭ nou manifestŭ alŭ lui Boulanger.

Diarele boulangiste din Parisŭ publică următorulŭ apelŭ-manifestŭ către lucrătorii departamentului Senei:

„Lucrătorî ai departamentului Senei! Dilnicŭ sunt tăvălitŭ în noroiu de 40 de diare, carî cele mai multe suntŭ susţinute pe spinarea d-vóstră, de unŭ guvernŭ fără picŭ de consciinţă. Pentru că eu voiescŭ sĕ intemeezŭ o republică democratică în loculŭ unui regimŭ parlamentarŭ egoistŭ şi stricatŭ, acele diare cautǎ cu ori ce preţŭ sĕ mĕ înfăţişeze ochilorŭ d-vóstră ca unŭ dictatorŭ. Numesce-se óre dictatură, când vrei ca însă'şi

---

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS."

Mersulŭ şcolilorŭ poporale românescî din Bucovina dela anulŭ 1774 până adî.

In anulŭ curentŭ a eşitŭ de sub tiparŭ opuscululŭ: „Das Volksschulwesen der Bukowina in seiner historischen Entwicklung und seinem jetzigen Stande. Von Dr. Sigmund Grünberg. Wien 1888." Titlulŭ interesantŭ alŭ unei broşure de 35 de pagine scrise pe basă de isvóre germane, dintre care cele mai multe suntŭ oficiale. Isvórele românescî nu le cunósce autorulŭ; lucrarea sa prin urmare nu este complectă. Isvórele germane le citéză autorulŭ cu sirguinţă, însĕ fără deducţiunile, pe care le aşteptă cetitorulŭ. Broşura este o retipărire separată din „Oesterr.-Ungarische Revue". Ea nu are preţulŭ unui studiu sciinţificŭ, ci alŭ unei scrierî de gazetă, care este interesantă pentru cetitorulu bucovinénu din causa materiei tractate. In şirele următóre „Revista Politică" dă pe basa acestui opusculŭ o privire asupra mersului şcolilorŭ poporale românescî din Bucuvina dela anulŭ 1774 până în presentŭ.

Partea Moldovei, care se alătură în anulŭ 1775 la Austria, primì mai târdiu numele de Bucovina. Starea culturei în anulŭ 1775 era în Bucuvina totŭ aceea ca în tótă Moldova. Cine nu cunósce starea culturei din Moldova pe la anulŭ 1775, înzădarŭ cércă sĕ vorbéscă despre starea culturei din Bucuvina în acelŭ timpŭ. Toţî scriitorii germanî, carî până astădî au scrisŭ despre timpurile mai vechî ale Bucovinei, au scrisŭ fără sĕ cunóscă istoria Moldovei din acele vremî. Moldova stĕtŭ sub domnia fanarioţilorŭ dela anulŭ 1711 până la 1821. Pe la mijloculŭ acestui rĕstimpŭ nenorocitŭ, vine Bucovina în posesiunea Austriei. Şi locuitorii acestei părţî a vechii Moldove suferiră decî domnia fanarioţilor în 64 de anî... Bucovina scăpà de fanarioţî în anulŭ 1775, ér cealaltă parte a Moldovei cu 46 de anî mai târdiu, adecă în anulŭ 1821. Astădî numĕră Bucovina dela scăparea sa de sub fanarioţi 113 anî, ér Moldova 67. Românii moldovenî au făcutŭ în aceştî 67 de anî în cultură unŭ progresŭ cu multŭ mai mare decâtŭ cei bucovinenî în 113 anî.

Generalulŭ Splény nu spune apriatŭ, ce feliu de şcolî a aflatŭ în Bucovina, când în 1. Oct. 1774 oştile Austriei ocupară Bucovina. Dintr'o consignaţiune din anulŭ 1780 aflămŭ însĕ, că în acestŭ anŭ se aflău în Bucovina nouă şcolî, şi anume: câte una în mănăstirea Putna, Cernăuţŭ, Siretŭ, Rădăuţŭ, Câmpulung, şi patru în Sucévă, care era pe atuncia celŭ mai însĕmnatŭ locŭ din Bucovina. Una din aceste 9 şcolî era întemeiată aci de guvernulŭ Austriei, şi învĕţătorulŭ ei era unŭ Neamţŭ. Ea servia trebuinţelorŭ Nemţilorŭ imigraţî şi se afla în Sucéva.

Generalulŭ Splény făcù începutulŭ unui fondŭ scolasticŭ. In 26 Aprilie 1777 poroncî elŭ, ca banii, pe carî îi plătiau popii şi diaconii bucovinenî mitropolitului din Iaşî sub titlulŭ de „birŭ de şcólă" sĕ rĕmâie în viitorŭ în ţĕră şi sĕ se întrebuinţeze spre formarea unui fondŭ şcolasticŭ. Astfelŭ au pusŭ preoţii şi diaconii românî temelia fondului şcolasticŭ, care există şi adî în Bucovina, care însĕ nu se întrebuinţéză numai pentru Românî, ci şi pentru copii mai noi a Bucovinei...

D-lŭ Dr. Grünberg în cartea sa dice, că generalulŭ Splény, precum şi urmaşulŭ lui dela anulŭ 1779, baronulŭ Enzenberg, îngrija numai de elementulŭ românescŭ, éră pe Rutenî îi ignora cu totulŭ, ca şi când nicî n'ar fi existatŭ pe timpulŭ acela în Bucovina.

Óre care sĕ fiă causa cestei procedurî a lui Splény şi Enzenberg? Causa n'a pututŭ fi alta, decâtŭ împrejurarea, că aceştî doi generalî n'au aflatŭ în Bucovina decâtŭ numai Românî. Pe timpulŭ lorŭ părăsiau fórte mulţî locuitorî Bucovina, fugindŭ în Moldova. Splény şi Enzenberg voiau sĕ arate locuitorilorŭ, că nu au causă sĕ părăséscă ţéra. De aceea tractau ei poporaţiunea cu blândeţele cele mai marî, cruţau obiceiurile, limba şi religiunea ei şi grijau de desvoltarea şi nobilarea lorŭ, pentru ca sĕ se convingă poporaţiunea, că stăpânirea Austriei nu trebue privită ca străină, ci ca o stăpânire adevĕratŭ părintéscă şi

țéra sĕ fie consultată directŭ asupra cestiunilorŭ celorŭ marĭ politice și sociale?

Camaradii voștri, și anume mașiniștii din Lille, țĕsătorii din Rubaix, săpătorii din Valenciennes, pescarii din Dunkerque, lucrătorii din Rochefort și Amiens, în grămedĭ s'au unitŭ și s'au datŭ cu totulŭ mie, pentru-că a recunoscutŭ în mine unŭ adevĕratŭ democratŭ unulŭ dintre ai lorŭ, care șĭ-a consacratŭ întrega sa viéță în serviciulŭ națiunei.

Simțulŭ d-vóstră și sentimentulŭ de onestitate, care este în d-vóstră, mĕ va resbuna de tóte înfamiile, cu carĭ parlamentarii mĕ încarcă, voindŭ a vĕ ținea pe d-vóstră în acelașĭ timpŭ sub jugulŭ lorŭ.

Lucrătorĭ ai departamentului Senei? votândŭ pentru mine, vețĭ vota pentru republica democratică și vețĭ da a înțelege esploatatorilorŭ d-vóstre, că nu mai voițĭ sĕ le dațĭ copiii d-vóstră pentru netrebuincióse și periculóse cucerirĭ și nicĭ impositele d-vóstră pentru sinecurile lorŭ.

Trăiéscă Francia! Trăiéscă republica“!

Reîntórcerea ducelui d'Aumale.

Din Parisŭ se scrie, că Sadi Carnot, președintele republicei francese, a iscălitŭ actulŭ prin care i-se permite ducelui d'Aumale a se reîntórce la Parisŭ. Ducele d'Aumale nu mai este decĭ privitŭ ca pretendentŭ la tronŭ

De altŭ-felŭ dênsulŭ n'a fostŭ niciodată pretendentŭ și a fostŭ pe nedreptŭ espulsatŭ din Francia dimpreună cu cei din familia de Orleans și Bonaparte.

Bĕtrânulŭ duce, care acum este de 67 anĭ, s'a despărțitŭ cu mare durere de Parisulŭ sĕu iubitŭ, dér cu tóte acestea, orĭ câtŭ de amăritŭ a fostŭ, n'a luatŭ parte la agitările politice ce se făceau contra republicei. Din contră: în timpulŭ din urmă se observa, că făcea multă oposiție vĕrului sĕu, comitelui de Parisŭ, capulŭ familiei lorŭ.

Ducele d'Aumale șĭ-a făcutŭ deja testamentulŭ de multŭ și fiindcă n'are copii, întréga sa avere, aprópe fabulósă de mare, o lasă pentru diferite scopurĭ filantropice și literare.

Astŭ-felŭ, între altele moșia sa din Chantilly, care prețuesce 35 milióne, a lăsat'o Academiei francese. Academia deja de multŭ a intervenitŭ pe lângă guvernŭ, ca sĕ permită ducelui sĕ se întórcă îndĕrĕtŭ. Motivele ce le invoca erau: espulsatulŭ nicĭodată n'a făcutŭ politică și întotdéuna a protegiatŭ pe artiștĭ și literațĭ.

SCIRILE ḐILEI.

Procesulŭ generalului Doda. Scimŭ, că d-lŭ generalŭ Traianŭ Doda a înaintatŭ judecătoriei de pressă din Aradŭ o declarațiune în scrisŭ, arătândŭ, că din causa bólei sale nu este în stare a se presenta la noua pertractare și protesta totodată contra citărei lui, ḑicêndŭ că înainte de începerea procedurei penale ar fi trebuitŭ, ca judecătoria de pressă din Aradŭ sĕ fi cerutŭ dela dietă suspendarea dreptului sĕu de imunitate. Tribunalulŭ n'a luatŭ în considerație motivarea acésta din urmă, dér a dispusŭ sĕ se amâne pertractarea. Advocatulŭ d-lui Doda a insinuatŭ contra acestei hotărîrĭ recursŭ de nulitate și Joia trecută Curia r. din Pesta, fără considerare la motivele aduse în recursulŭ de nulitate, a anulatŭ din oficiu hotărîrea tribunalului, deórece ea a fostŭ adusă fără a se face pertractarea prescrisă de lege.

***

Timoteiu Cipariu. A șésa fasciculă din publicațiunea d-lui Angelo de Gubernatis „Dictionnaire international des ecrivains du jour“ a apărutŭ în ḑilele trecute la Florența. Acéstă a șésea fasciculă, care merge dela *Cer* până la *Com*, conține biografia rĕposatului Timoteiu Cipariu.

***

Reuniunea femeilorŭ române din Brașovŭ va da balulŭ sĕu Mercurĭ în 25 Ianuariu v. a. c. (6 Februariu n.) în sala Hotelului „Nr. 1“. Inceputulŭ la 8 óre séra. Prețulŭ biletului de intrare 1 fl. 50 cr. de persónă. Biletele se potŭ procura pe basa acestei invitărĭ dela firmele N. I. Ciurcu, M. & L. László și Frații Simay, precum și séra la cassă. Locurile pe galerie 1 fl. 50 cr. de persónă. Jucătorii suntŭ rugațĭ a observa cu strictețĕ costumulŭ de balŭ, ér damele suntŭ rugate a preferi costumulŭ naționalŭ.

***

Afacerea din Chevereșŭ. Postulŭ de gendarmŭ, care a comisŭ cunoscutele barbarii în Chevereșulŭ-mare a fostŭ schimbatŭ cu altulŭ nou. Gendarmii cei vechĭ suntŭ arestațĭ în Timișóra, ér pe cei noi superiorii trebue sĕ'i visitese și sĕ'i controleze totŭ la ḑece ḑile, pentru că poporulŭ este fórte amărîtŭ. Așteptămŭ resultatulŭ cercetării ce se face.

***

Defraudare. In Chichinda-mare cancelistulŭ comunalŭ Zechmeister nu'șĭ póte da séma de 504 fl., banii rĕscumpĕrării lucrului publicŭ alŭ locuitorilorŭ.

***

Mamă spurcată. In palatulŭ episcopului rom. cat. din Agria (Raab) a fostŭ descoperită o femeiă, care 'șĭ-a ucisŭ nou născutulŭ copilŭ și l'a îngropatŭ în pimniță.

***

Manevrele armatei române. E vorba, scrie „Românulŭ“, ca în tómna acestui anŭ armata română sĕ facă manevre generale pe șesulŭ Moldovei lângă Romanŭ.

***

Espulsațĭ din România. Guvernulŭ românŭ, spune „Epoca“, a espulsatŭ mai mulțĭ streinĭ de naționalitate rusă și bulgară, pentru motivulŭ, că complotau în contra siguranței Bulgariei. In locuințele acestorŭ streinĭ s'au găsitŭ mai multe arme și proclamații.

***

Elena Teodorini. Lunĭ în sĕptĕmâna trecută artista Elena Teodorini a cântatŭ pe scena teatrului Argentina din Roma rolulŭ „Valentinei“ din opera Ughenoții.

***

Invĕțătorii în România. Ministrulŭ instrucțiunei d-lŭ Titu Maiorescu în proiectulŭ de bugetŭ alŭ ministerului instrucțiunei pe esercițiulŭ 1889/90 a prevĕḑutŭ, ḑice „România“, lefurile invĕțătorilorŭ comunalĭ ruralĭ cu 90 lei pe lună de fiecare învĕțătorŭ. Prin urmare nu vorŭ mai fi și lefurĭ numai de 60 lei pentru unii învĕțătorĭ.

***

Congresŭ de medicină. La 25 Martie se va întruni în Bucurescĭ unŭ congresŭ de medicĭ din țéră. Scopulŭ congresului e a se propune mĕsurĭ pentru combaterea proletariatului în profesiunea medicală.

***

Tragedianulŭ Rossi. Pe scena teatrului naționalŭ din Bucureșcĭ va juca renumitulŭ tragedianŭ Ernest Rossi cu trupa sa în vr'o optŭ serĭ.

Corespondența „Gaz. Trans.“

Poiana mĕrului, 24 Ianuarie 1889.

Din pĕcatele administrației făgărășene.

Cu 1 Ianuarie a. c. a întratŭ în valóre art. de lege VII 1888 despre regularea veterinarismului. In ințelesulŭ acestei legĭ § 8 trebue sĕ aibă fiecare posesorŭ de vite pașapórte de vite, fiă aceléa cai, boi, vacĭ, oi, capre sĕu porcĭ, altfeliu nu potŭ călĕtori dintr'unŭ comitatŭ în altulŭ, nicĭ vinde din ele. In 25 Ianuarie st. n. a fostŭ tĕrgŭ în Rĕșinarŭ, unde alérgă ómenii din tóte comunele Brăuene la tĕrgŭ, ca sĕ-șĭ vêndă vite, cai, oi, capre, porcĭ.

Până în ḑiua de 25 Ianuarie însĕ nu avea nimenĭ pașaportŭ de vite. In 23 Ianuarie, înainte de tĕrgulŭ vitelorŭ, stau Brănenii, Zĕrnescenii, Tohănenii, etc. cu sutele, bombardândŭ oficiulŭ comunalŭ ca sĕ le dea pașapórte de vite. Oficianții nu aveau pașapórte pentru că pe cele vechĭ le dase, éră cele noué nu venise. Credŭ că nicĭ astăḑĭ nu au venitŭ pașapórtele de vite dela vice-comitele. Am înțelesŭ, că unii oficianțĭ trimisese expreșĭ, ca sĕ aducă pașapórtele.

Astfeliu mai nicĭ unŭ omŭ din comunele Brănene și credŭ, că nicĭ din districtulŭ Făgărașului nu a pututŭ merge la tĕrgŭ sĕ-șĭ potă vinde o vită, ca sĕ scape de execuțiunea de dare, care e pe capulŭ lui, sĕu de alte execuțiunĭ de care numĕră cu ḑecile.

Mai adaogŭ, că din comitatŭ afară nu potŭ trece omenii, pentru că ii pedepsescŭ finanții. Nu potŭ merge la Brașovŭ, emporiulŭ lorŭ.

Intrebŭ decĭ pe d-lŭ *Vice-comite alŭ Făgărașului*: *Cum rectifică negligența acesta?* Este elŭ de vină sĕu administrația de mai susŭ? Amŭ vré sĕ scimŭ.

Executulŭ.

Artistele nóstre.

Sub acéstŭ titlu „România“ scrie:

Pe lângă succesele însemnate culese pe scenele cele marĭ ale lumei de Teodorini și Darclee (Harichi-Hartular), fruntașe îndrumate pe calea celebrității, pe lângă succesele importante raportate de Carlotta Leria, Sani (Assan), Aurelia Chițu, etc., intrate în lumea artistică europénă, se ivescŭ mereu nume noi, rĕsarŭ necontenitŭ nume ce promitŭ a polei cu rase numele de românŭ, credŭtŭ până acuma neaptŭ d'a figura în constelațiunea campionilorŭ artei.

Astfelŭ, în ḑiarulŭ teatralŭ „Amico degli artisti“ din Milanŭ găsimŭ următórele rêndurĭ asupra Carlottei Feliciani (din Bucurescĭ) care îșĭ continuă în Italia studiile făcute deja în conservatorulŭ din Bucurescĭ, care îșĭ confirmă în Italia numele de artistă ce și'lŭ câștigase deja dela cunoscĕtorii din Bucurescĭ. Étă ce citimŭ in „Amico degli artisti:“

„Carlotta Feliciani apărŭ acum câte-va ḑile pe scena modestului teatru din Bozzolo, în „Linda.“ Debutulŭ inteligentei Carlotta Feliciani a fostŭ fórte fericitŭ, obținêndŭ ovațiunĭ meritate. Carlotta Feliciani este considerată de publiculŭ ce a ascultat'o ca o artistă de marĭ speranțe, căcĭ posedă voce frumósă, metodŭ fórte alesŭ de cântecŭ și o acțiune corectă spre a se puté urca în curêndŭ pe scenele celorŭ mai importante teatre. Dér d-șóra Feliciani nu dobândi aplause numai ca cântărĕță. Sciindu-se, că d-sa ca elevă a celebrului Liszt, cântă bine și la piano, fŭ învitată de cei mai distinșĭ domnĭ din partea locului ca sĕ dea un concert, la care dobândi ovațiunĭ strălucite din partea asistențilorŭ încântațĭ și surprinșĭ de calitățile artistei. Fŭ apoi rugată sĕ dea concursulŭ sĕu la o representațiune de beneficiu, care fŭ o noué ocasiune pentru artistă d'a primi aplause, darurĭ, d'a

---

amică. Din procedura acestorŭ doi generalĭ, a cărorŭ dreptate nu se póte trage la îndoială, se vede că ei aflară în Bucovina o poporațiune românéscă; ei vorbescŭ prin urmare numai de Românĭ. Vorŭ fi existatŭ și pe atuncia câteva sate rutene, însĕ așa de puține, încâtŭ nu bătea la ochĭ și nu se putea considera. Cum s'au înmulțitŭ poporațiunea slavă de atuncia până aḑĭ, scimŭ cu toții. Rutenii ortodocșĭ de aḑĭ suntŭ Românĭ slavisatĭ, éră cei catolicĭ imigrară abia în decursulŭ domniei austriace din Galiția. La ocuparea Bucovinei nu existau în țéră Rutenĭ gr. cat., precum scie tótă lumea. Generalii Splény și Enzenberg nu puteau prin urmare grijí de ómenĭ, carĭ nu era în țéră, ci grjau decĭ pentru cei, pe carĭ 'i aflară aicĭ, și aceștia erau Românii.

După anulŭ 1780 fură chemațĭ învĕțătorĭ românĭ din Ardélŭ pentru școlile bucovinene, ceea ce décă s'ar face și astăḑĭ arŭ aduce multŭ folosŭ Bucovinei, căcĭ Ardélulŭ are o abundanță mare de învĕțătorĭ, éră în Bucovina multe școlĭ nu se potŭ activa, pentru că lipsescŭ învĕțătorii trebuincioșĭ. Folosulŭ acesta ar fi cu deosebire mare în comunele, unde locuescŭ Românii mestecațĭ cu Catolicĭ, carĭ preomnpănescŭ în numĕrŭ. In aceste comune se așéḑă învĕțătorĭ catolicĭ, carĭ nu sciu românesce. Astfelŭ poporațiunea românéscă din aceste comune mestecate sufere multŭ din causa învĕțătorului catolicŭ, care nu scie românesce. Rĕulŭ acesta s'ar puté înlătura, décă s'ar aduce învĕțătorĭ Românĭ de confesiunea greco-catolică din Ardealŭ.

Sĕ ne înturnămŭ îndĕrĕtŭ la timpurile vechĭ: Splényi și Enzenberg, aflând în Bucovina numai Românĭ, înființară la începutŭ numai școlĭ românescĭ, abia în urma unei poruncĭ din Viena înființă Enzenberg în Sucéva școla germană, de care amŭ vorbitŭ mai susŭ. După consignațiunea din Aprilie 1780 se aflau în Bucovina, precum amŭ spusŭ deja, 9 școlĭ, dintre carĭ erau 6 românescĭ, 1 nemțéscă, 1 grecéscă-fanariotă, și una latinéscă.

Unŭ pașŭ înainte au făcutŭ școlile bucovinene în urma planului de regulare pentru mănăstirile și școlile din Bucovina publicatŭ de consiliulŭ de rĕsboiu din Viena în 28 Aprilie 1786. In § 3 din capitolulŭ V. intitulatŭ „Despre învĕțămêntulŭ publicŭ“ se spune, că cele 6 școlĭ naționale (românescĭ) suntŭ a se privi ca școlĭ principale (Hauptschulen). Trei din aceste școlĭ, adecă cea din Sucéva, Siretiu și Cernăuțŭ lucră, se ḑice, cu succesŭ bunŭ. Prin urmare se demandă, ca în acelașŭ chipŭ sĕ se înființeze câtŭ de curêndŭ totŭ școlĭ principale în Zastavna, Câmpulungŭ și Vașcăuțŭ. Aceste școlĭ naționale sĕ se susție din fondulŭ religionarŭ gr. or. pe spesele căruia trebue sĕ se înființeze școlĭ triviale prin tóte parochiile. Comunele se potŭ îndatori sĕ înființeze școlĭ, numai décă mijlócele fondului religionarŭ nu ar ajunge spre acestŭ scopŭ.

I chipulŭ acesta se urcă numĕrulŭ școlilorŭ cam la 30. Acesta a fostŭ timpulŭ celŭ mai favorabilŭ pentru învĕțămêntulŭ publicŭ din Bucovina. Devenindŭ Bucovina unŭ cercŭ alŭ Galiției, începură școlile sĕ mérgă mersulŭ racului. Regresulŭ fŭ causatŭ de consistoriulŭ romano-catolicŭ din Liov, care luă inspecția școlilorŭ bucovinene în competența și puterea sa. In anulŭ 1793 se lăsă întemeiarea și susținerea școlilorŭ în libera voe a comunelorŭ. Acésta a fostŭ o dĕrĕmare totală a școlilorŭ de până atuncĭ, unŭ vandalismŭ adevĕratŭ, pentru că comunele bucovinene încă până aḑĭ n'au pricepere pentru școlă. La acestŭ vandalismŭ a mai adausŭ consistoriulŭ din Lemberg încă o faptă fórte stricăciósă: elŭ a substituitŭ pe învĕțătorii gr.-or. prin învĕțătorii catolicĭ adușĭ din Galiția, carĭ neprecepêndŭ limba poporului, nu-i puteau aduce în școlă nicĭ unŭ folosŭ, din contră ei au adusŭ țĕrii o stricăciune nemărginită, prin aceea că au alungatŭ poporațiunea indigenă din școlă, și multe școlĭ fură sistate. Deși o înaltă resoluțiune din 18 Martie 1814 ordonă de nou întemeiarea de școlĭ, totușĭ era numĕrulŭ lorŭ în anulŭ 1817 numai 20, adecă cu 10 mai puține decâtŭ înaintea înrîurinței stricăcióse a consistorului r. c. din Liov. (Va urma).

primi căldurósa manifestare a admirațiunei publice.

Desbaterile asupra legii militare.

Iosef *Madarasz* dice, că susținerea patriei nu atêrnă de primirea proiectului, ci de acolo, ca legislativa sĕ cêră restabilirea integrității țĕrii, desființarea pactului din 1887 și înființarea unei armate independente unguresci. Recomandă moțiunea lui Ugronŭ.

Karl Pulszky dice, că nu se póte cere ca instituțiunile comune ale unei puteri constătătóre din douĕ state, ce urmărescŭ resolvarea unorŭ scopurĭ comune, sĕ fie deplinŭ naționale. Îngrijirile în privința garanțiilorŭ constituționale n'au locŭ, pentru că tocmai întroducerea obligamentului generalŭ serviciului militarŭ e cea mai mare garanțiă că armata niciodată nu se póte folosi în contra națiunei orĭ în contra libertății. Respinge moțiunile opositiunii.

Veres dice, că sarcinele cele grele, ce le impune națiunilorŭ pacea înarmată, desvóltă nazarenismulŭ, care interdice aderenților lui directŭ purtarea armelorŭ. Celŭ puținŭ décă în schimbŭ instrucțiunea militară s'ar face în Ungaria în limba ungurescă! Ce privesce esamenele voluntarilorŭ pe unŭ anŭ, sĕ fiă obligațĭ comisarii dela esamenŭ a învĕța limba ungurescă, căcĭ aceste comisiunĭ suntŭ în interesulŭ națiunii și nu întorsŭ. Susține moțiunea lui Ugron.

Ludovicŭ *Mocsáry* găsesce, că noua lege conține o vătămare constituțională. Recunósce, că în armata comună e necesară limba germană, dér de aci nu urmézā, ca națiunea sĕ se transforme după armată, ci armata după națiune. In cercurile conducĕtóre militare inteligența ungurescă e întêmpinată cu antipatii. In Ungaria naționalitățile suntŭ avisate sĕ învețe limba ungurescă, ministrulŭ cultelorŭ însĕ pune celŭ mai mare pondŭ pe limba germană. Naționalitățile decĭ se vorŭ întreba: pentru ce sĕ'nvețe ele ungaresce, décă însișĭ Ungurii recunoscŭ supremația unei altei limbĭ. Nu e atuncĭ de miratŭ, décă naționalitățile șĭ-ar aștepta mântuirea lorŭ nu dela Ungaria, ci dela monarchia întrégă, și arŭ primi deosebite noțiunĭ de dreptŭ publicŭ. Respinge proiectulŭ.

Literatură.

Icóna Sufletului. Carte de rugăciunĭ și cântărĭ bisericescĭ. Prelucrată și edată, cu permisiunea Ordinariatului diecesanŭ gr. cath. de Gherla, de *Vasiliu Pătcașiu*, preotŭ gr. cat. în Hotoanŭ. Edițiunea a 2-a coresă și amplificată. Tipărită în Gherla la Imprimeria „Aurora" 1888. — Acéstă carte, care conține: rugăciunĭ pentru tóte ocasiunile de obsce, cântările după cele 8 viersurĭ la mânecatŭ, s. liturgie, înseratŭ, la înmormêntare, cununiă etc., îndrumărĭ din tipicŭ, 10 ilustrațiunĭ frumóse, — se póte prenumĕra dela autorulŭ în *Er-Hatvan*, p. u. *Tasnád-Szántó* (Selagin). Câte unŭ esemplarŭ cu 50, 75 cr. cu 1 fl. 25 cr. și 3 fl 20 cr. Dela 10 esemplare prenumĕrate deodată se dă unulŭ rabatŭ.

Din camerile române.

Camera: Ședința dela 11 Ianuarie sub preșidința d-lui Lascarŭ Catargiu.

La ordinea dilei vine proiectulŭ de lege pentru reînființarea porto-francurilorŭ.

D-lŭ *Blaremberg* citesce unŭ lungŭ și minuțiosŭ raportŭ, cum și proiectulŭ de lege pentru înființarea porto-francurilorŭ.

D-lŭ *Duca* e chematŭ a ceti raportulŭ minorităței comisiei, care se pronunță pentru respingerea acestui proiectŭ de lege.

Se face puți ă discuțiune asupra cestiunei, décă trebue imediatŭ a pune la votŭ proiectulŭ sĕu a se face discuțiune pentru orĭ contra.

In fine D-lŭ *Virgiliu Poenaru* ia cuvêntulŭ și vorbesce pentru proiectŭ. D-sa arată neajunsurile și pagubele ce a adusŭ desființarea porturilorŭ-france. Arată apoi folósele înființărei lorŭ.

D-lŭ *Păucescu* cere cuvêntulŭ contra înființărei.

Senatulu: Ședința dela 11 Ianuarie sub preșidința d-lui generalŭ Florescu.

D-lŭ *Ciurea* întrébă pe d-lŭ ministru alŭ lucrărilorŭ publice, de ce orașulŭ Râmnicu-Săratŭ nu este în legătură cu liniile ferate din străinătate în tarifŭ directŭ.

D-lŭ ministru *Al. Marghilomanŭ* rĕspunde, că orașulŭ Râmnicu-Săratŭ, fiindŭ unŭ orașŭ cerealŭ, este bogatŭ numai în ceea ce privesce comerciulŭ de cereale, decĭ nu sufere din causă că n'are în tarifŭ legătură directă cu liniile din strĕinătate.

D-lŭ Președinte dă cuvêntulŭ d-lui *Plesnilă* spre a'șĭ desvolta propunerea d-sale pentru construirea liniei Galațĭ-Bĕrladŭ.

D-lŭ *Plesnilă* rógă Senatulŭ a asculta pe d. Ureche spre a desvolta acéstă propunere.

D-lŭ *V. Urechiă* arată, că orașulŭ Galațĭ este unŭ portŭ principalŭ și că acéstă liniă 'lŭ va ridica mai presusŭ de portulŭ Odesa.

D-lŭ ministru *Marghilomanŭ* arată, că nu se opune la ridicarea orașului, însĕ rógă senatulŭ ca sĕ fie și d-sa consultatŭ în acéstă privință.

Se alegŭ apoi membrii ce vorŭ compune comisiunea însarcinată cu elaborarea unui proiectŭ de lege, privitorŭ la acéstă cestiune. Au fostŭ aleșĭ d-nii Plesnilă, Urechiă, Negrea, Brăescu și Nicolaie Cămărășescu.

Ședința dela 12 Ianuarie. Ședința se deschide la 2 óre sub preșidința d-lui G. Mârzescu vice-președinte.

Se dă cetire unei petițiunĭ a măcelarilorŭ din capitală carĭ cerŭ a se face o lege pentru respectulŭ Duminecei și a închiderei halelorŭ în dilele de Dumineca și sĕrbătorĭ marĭ.

D-lŭ *Cămărășescu* citesce în a treia lectură propunerea sa pentru construirea unei linii ferate dela Urzicenĭ la Mizilŭ.

D-lŭ Dr. *Frumușeanu* se pronunță contra luărei în considerațiune a propunerei, întru câtŭ aduce o perturbațiune în echilibrulŭ financelorŭ Statului și cere a se lăsa guvernului grija de a propune construirea de linii ferate când mijlócele tesaurului vorŭ permite.

D. *P. S. Aurelianŭ* adreséză o interpelare guvernului asupra navigațiunei pe Dunăre și administrației căilorŭ ferate. Cere sĕ vie cu o lege pentru înființarea unui serviciu de navigațiune.

D-lŭ *Ciuflea* interpeléză pe ministrulŭ cultelorŭ, care este causa suspendării lucrărilorŭ de restaurare a catedralei metropolitane din orașulŭ Têrgoviște, și ce crede d-sa, că este de făcutŭ pentru continuarea operei de restaurare a acestui monumentŭ istoricŭ? Mai departe nu crede și d-lŭ ministru, ca și representanții de Dâmbovița, și ca tótă suflarea dâmbovițeană, că ar fi timpulŭ sositŭ de a se clădi și în orașulŭ Têrgoviște, reședința județului, unŭ gimnasiu în condițiunĭ de a deveni liceu, conformŭ cu dispozițiunile legei instrucțiunei publice?

D lŭ *Gâlcă* (Tutova) îșĭ desvoltă interpelarea relativă la cestiunea averei fundațiunei Roșca Codreanu destinată scólelorŭ din Bêrladŭ; face unŭ apelŭ căldurosŭ ministrului a lua în deaprópe cercetare gestiunea acestei administrațiunĭ și a distruge cuibulŭ de pasiunĭ rapace ce sĕ adăpostescŭ în acea administrațiă.

D-lŭ *T. Maiorescu*, ministrulŭ instrucției publice și alŭ cultelorŭ, arată că scóla Roșca Codreanu din Bêrladŭ este o istoria vechiă și că ea trebuia sĕ ia viéță în puterea actului de fundațiune a testatorului, care însĕ a avutŭ grijă de a elimina orĭce amestecŭ alŭ administrațiunei publice, încâtŭ guvernulŭ cu greu se póte amesteca. Constată, că în cursulŭ vremilorŭ, averea fundațiunei a fostŭ risipită de o administrațiă nesocotită. Dér dela 1875 administrația s'a reformatŭ, întrândŭ în epitropiă și primarulŭ orașului, care a datŭ o dare de sémă amĕnunțită a gestiunei nouei epitropii, ce face a se spera, că fondurile vorŭ cresce din nou cu timpulŭ.

D. Maiorescu spune, că revenindŭ la ministerŭ, anulŭ trecutŭ, șĭ-a amintitŭ acésta cestiă și a orênduitŭ a se face o cercetare administrației scólei Codreanu de d. inspectorŭ Paladi, din alŭ cărui raportŭ reiese, că administrația actuală e regulată în privința financiară și că învĕțămêntulŭ nu lasă nimicŭ de doritŭ. Décă însĕ onor. interpelatorŭ ar articula unŭ faptŭ precisŭ, ministrulŭ declară, că i-ar fi fórte recunoscĕtorŭ și ar orêndui îndată o nouă și riguróså cercetare.

Terminândŭ credŭ, că o ingerință prea hotărîtă a administrației centrale într'o fundațiune privată nu e bine-făcătóre și decĭ nu póte procede decât cu precauțiune și în puterea unorŭ denunțiărĭ precise și caracterisate.

D-lŭ *N. Fleva* nu înțelege, cum după o hotărîre judecătorescă definitivă, fundațiunea urmândŭ a trece în administrația comunei, s'a mai pututŭ face o epitropie privată. 'Șĭ esprimă dorința a se face o lege pentru controlulŭ și supraveghiarea publică a acestorŭ feliu de administrațiunĭ.

D-lŭ *Ministru alŭ Cultelorŭ* rectifică unele asertiunĭ greșite ale d-lui Fleva, întru câtŭ hotărîrea Tribunalului numesce pe lângă primarŭ și o persónă privată epitropŭ. Rĕu a înțelesŭ încă d. Fleva, că guvernulŭ s'ar desinteresa de asemenea afacere, întru câtŭ a arătatŭ cum a intervenitŭ când era la ministerŭ la 1875 și cum érășĭ a intervenitŭ în 1888.

Intru câtŭ privesce directórea școlei de fete din Bêrlad a fundațiunei Codrénu, care e Româncă de dincolo, este regretabilŭ, că d. Fleva o taxéză de marfă de rebutŭ; décă a venitŭ de dincolo e, că aci e mai bine retribuită și că Românii de peste munțĭ îndură și alte suferințe (aplause).

D-lŭ *G. Mârzescu* adreséză o interpelare d-lui ministru alŭ Cultelorŭ asupra resultatului anchetei orînduită la 1886 în privința administrației și stărei economice a mânăstirilorŭ Agapia, Nemțu, Secu și Văraticu.

D-lŭ *P. Grădiștianu* cere a i se pune la dispozițiune raporturile șefilorŭ militarĭ, care au operatŭ în diferitele părțĭ ale țĕrei pentru potolirea rescólei țĕrănescĭ.

D-lŭ *Iónŭ Ciuflea* îșĭ desvóltă interpelarea în privința gimnasiului din Têrgoviște, cerêndŭ ca sĕ se construe unŭ localŭ propriu de statŭ.

D-lŭ *Ministru alŭ Cultelorŭ* promite a face totŭ ce'i stă prin putință și speră că în anulŭ curentŭ chiar Tîrgoviștea va fi indestrată cu unŭ edificiu pentru gimnasiulŭ sĕu.

D-lŭ I. Ciuflea mulțumindŭ în numele Tîrgoviștei pentru promisiunea ce'i dă d. ministru, trece la desvoltarea celei-l'alte interpelărĭ asupra suspendărei restaurărei Catedralei mitropolitane din Têrgoviște. In acéstă privință arată cum guvernulŭ trecutŭ autorisândŭ restaurarea, a întreprinsŭ lucrările proparatorii necesare prin ridicarea de schelĭ, desvĕlirea acoperemêntului și demontarea interiorului, după care a urmatŭ ordinulŭ de suspensiune alŭ lucrătorilorŭ, rĕmâindŭ Catedrala unŭ scheletŭ impropri cultului divinŭ

D-lŭ Ministru alŭ cultelorŭ arată, că'i va fi cu neputință, câtŭ va sta pe banca ministerială, a urma acéstă lucrare ce a fostŭ pornită fără studiu, fără unŭ planŭ fixatŭ, încâtŭ nu se póte prevedé unde vorŭ ajunge cheltuielile; căcĭ după ce s'a propusŭ 200,000, s'a mai cerutŭ în urmă 300,000 și așa mai departe!.. Pe de altă parte i-ar fi cu neputință a lăsa Mitropolia în starea în care se află, în urma lucrărilorŭ preparatorii, căcĭ s'ar ruina. Va propune Adunărilorŭ legiuitóre a se lua din creditulŭ de cincĭ milióne destinatŭ construcției unei nouĕ mitropolii în Bucurescĭ cu consimțimântulŭ I. P. S. Mitropolului Primatŭ spre a întêmpina cheltuelile mai multorŭ monumente bisericescĭ a cărorŭ restaurare începută este părăsită din neprevedere de fondurĭ. (Aplause).

D-lŭ *P. Grădișteanu* adreséză Ministrului Justiției o interpelare spre a sci asupra cărei categorii de sătenĭ condamnațĭ în Prahova și Ilfovŭ se întinde amnestia.

Mulțămită publică.

Faptele nobile suntŭ rarĭ, dér cu atâtŭ mai multŭ vrednice de luarea aminte a ómenilorŭ și de rĕsplata lui Dumnedeu. Astfelŭ de fapte suntŭ cu atâtŭ de mai mare prețŭ, décă suntŭ făcute de persóne, dela carĭ nicĭ când nu ne așteptămŭ.

In Brașovulŭ-vechiu se află între alții unŭ fabricantŭ de ciorapĭ și flanele, care în deosebita D-sale simpatiă fată de poporulŭ nostru, pe lângă aceea, că aplică în atelierele sale în partea cea mai mare Românĭ, a avutŭ marinimositatea de a îmbrăca atâtŭ în iérna trecută, câtŭ și în iérna acésta mai mulțĭ scolarĭ românĭ lipsițĭ din Brașovulŭ-vechiu, cu diferite flanele. Acestŭ simpaticŭ și marinimosŭ concetățeanŭ alŭ nostru este pré stimatulŭ Domnŭ **Iohann Thrul.** D-sa prin aceste fapte, vrednice de tótă considerarea, șĭ-a câștigatŭ frumosŭ renume fată de toțĭ Românii de aicĭ din Brașovŭ. Subscrisulŭ îmĭ iau voiă a-i esprima și pe acéstă cale atâtŭ D-lui Thrul, câtŭ și pré stimatei sale Dómne, cele mai cordiale și recunoscĕtóre mulțămite în numele micuțilorŭ și lipsițilorŭ scolarĭ carĭ au avutŭ fericirea a fi îmbrăcațĭ cu atâta bunăvoință din prisosulŭ muncei onorabile a Domniilorŭ lorŭ.

Brașovulŭ-vechiu, 12 (24) Ianuarie 1889.

Candidŭ Mușlea
învĕțătorŭ.

TELEGRAMELE „GAZ. TRANS".

Serviciulŭ biuroului de coresp. din Pesta))

Budapesta, 28 Ianuarie. Meetingulŭ studențilorŭ din tótă țéra în afacerea proiectului de lege militară s'a ținutŭ în edificiulŭ redutei în presența a 5000 de studențĭ din tóte părțile țĕrii. Ordinea a fostŭ esemplară. S'a primitŭ cunoscuta resoluțiune a studenților din Budapesta.

Parisŭ, 28 Ianuarie. Până la 11 óre din nópte au votatŭ pentru Jaqes 110,632, pentru Boulanger 165,163 alegĕtorĭ, prin urmare *alegerea lui Boulanger e asigurată.* Circulațiunea pe strade e neobicĭnuitŭ de viiă.

Berlinŭ, 28 Ianuarie. Cu ocasiunea dilei nascerei împĕratului germanŭ, orașulŭ e pomposŭ împodobitŭ. Unter den Linden (sub teiu) nenumĕrată mulțime de poporŭ a adusŭ împĕratului și principilorŭ ovațiunĭ furtunóse; 65 de regimente au primitŭ nume de ale regilorŭ de mai nainte ai Prusiei și de-ale generalilorŭ distinșĭ.

Bucurescĭ, 28 Ianuarie. Guvernulŭ a căpĕtatŭ sciință despre agitațiunĭ socialiste, de care Fleva și Blaremberg se pare a nu fi streinĭ.

Parisŭ, 28 Ianuarie. Resultatulŭ deplinŭ alŭ alegerii este: din 568,697 alegĕtorĭ înscrișĭ, au votatŭ 435,860 și anume *Boulanger a fostŭ alesŭ deputatŭ* cu 244,070 voturĭ; Jaques, contracandidatulŭ, a primitŭ 162,520, Boule 16,760 voturĭ; peste acestea s'au divisatŭ 10,358 voturĭ.

Cursulŭ pieței Brașovŭ

din 25 Ianuarie st. n. 1889.

Bancnote românescĭ	Cump.	9.23	Vĕnd.	9.24
Argintŭ românescŭ -	„	9.10	„	9.15
Napoleon-d'orĭ - - -	„	9.52	„	9.55
Lire turcescĭ - - -	„	10.80	„	10.88
Imperialĭ - - - -	„	9.80	„	9.88
Galbinĭ	„	5.60	„	5.69
Scris. fonc. „Albina" 6%	„	101.—	„	—.—
„ „ „ 5%	„	98.—	„	98.50
Ruble rusescĭ - - -	„	127.—	„	128.—
Discontulŭ - - - -	6½—8% pe anŭ.			

Cursulŭ la bursa de Viena

din 26 Ianuarie st. n. 1889.

Renta de aurŭ 4% - - - - - - -	101.15
Renta de hârtiă 5% - - - - - - -	93.50
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare -	145.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (1-ma emisiune) - -	99.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (2-a emisiune) - -	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune) - -	115.50
Bonurĭ rurale ungare - - - - - -	105.—
Bonurĭ cu clasa de sortare - - - - -	105.—
Bonurĭ rurale Banatŭ-Timișŭ - - -	105.—
Bonurĭ cu cl. de sortare - - - - -	105.—
Bonurĭ rurale transilvane - - - -	105.—
Bonurĭ croato-slavone - - - - - -	104.—
Despăgubirea pentru dijma de vinŭ ungurescŭ - - - - - - - - -	99.60
Imprumutulŭ cu premiulŭ ungurescŭ	132.—
Losurile pentru regularea Tisei și Seghedinului - - - - - - - - - -	125.50
Renta de hârtiă austriacă - - - -	82.80
Renta de argintŭ austriacă - - - -	83 35
Renta de aurŭ austriacă - - - - -	110.90
Losurĭ din 1860 - - - - - - - -	112.—
Acțiunile băncei austro-ungare - -	888.—
Acțiunile băncei de creditŭ ungar. -	312 75
Acțiunile băncei de creditŭ austr. -	312.70
Galbenĭ împĕrătescĭ - - - - - - -	5.67
Napoleon-d'orĭ - - - - - - - - -	9.54½
Mărcĭ 100 imp. germane - - - - -	59.12½
Londra 10 Livres sterlinge - - - -	120.70

Editorŭ și Redactorŭ responsabilŭ:
Dr. Aurel Mureșianu.

Cancelaria Negruțŭ

în Gherla—Sz.-ujvár—Transilvania

DESCHIDE ABONAMENT PE ANUL 1889

la

AMICULU FAMILIEI. Ḑiarŭ beletristicŭ și enciclopedicŭ-literarŭ — cu ilustrațiunĭ. — Cursulŭ XIII. — Apare în 1 și 15 ḑi a lunei în numerĭ câte de 2—3 cóle cu ilustrațiunĭ frumóse; și publică articlii socialĭ, poesii, novele, schițe, piese teatralĭ ș. a. — mai departe tractézā cestiunĭ literare și scientifice cu reflesiune la cerințele vieței practice; apoi petrece cu atențiune viéța socială a Româniloru de pretutindenea, precum și a celorlalte poporațiunĭ din patriă și străinătate; și prin glume, în mare parte ilustrate, nisuesce a face câte o óră plăcută familiei strivite de grijile vieței; și preste totŭ nisuesce a întinde tuturorŭ individiḑilorŭ din familiă o petrecere nobilă și instructivă. — Prețulŭ de prenumerațiune pre anulŭ întregŭ e 4 fl., pentru România și străinătate 10 francĭ, lei, plătibilĭ și în bilete de bancă orĭ marce postalĭ.

PREOTULŬ ROMÂNŬ. Ḑiarŭ bisericescŭ, scolarŭ și literarŭ — cu ilustrațiunĭ. — Cursulŭ XV. — Apare în broșurĭ lunare câte de 2½—3½ cóle, și publică portretele și biografiile archiereilorŭ și preoțilorŭ mai distinșĭ, precum și alte portrete și ilustrațiunĭ, — mai departe articlii din sfera tuturorŭ sciințelorŭ teologice și între aceștia mulțime de predice pre dumineci, serbătorĭ și diverse ocasiunĭ, mai alesŭ funebralĭ, — apoi studii pedagogice-didactice și scientifice-literarĭ; și în urmă totŭ soiulŭ de amĕnunte și scirĭ cu preferința celorŭ din sfera bisericéscă, scolastică și literară. — Prețulŭ de prenumerațiune pre anulŭ întregŭ e 4 fl. — pentru România 10 francĭ — lei, plătibilĭ și în bilete de bancă orĭ marce postalĭ.

Colectanții primescŭ gratisŭ totŭ alŭ patrulea esemplarŭ.

Numerĭ de probă se trimitŭ gratisŭ orĭ-cui cere.

Totŭ de aci se mai potŭ procura și următórele cărțĭ din editura propriă:

Renascerea limbei românescĭ în vorbire și scriere învederită și aprețiată de Dr. Gregoriu Silași. (Op complet). Broșura I. II. și III. Prețulŭ broș. I. II. câte 40 cr. — Broșura III. 30 cr. Tóte trei împreună 1 fl.

Merinde dela școlă *séu învĕțăturĭ pentru poporŭ* culese din diarulŭ unui scolarŭ de *Dr. Georgiu Popa.* — Opulŭ acesta, pentru povĕțuirile lui valoróse, are sĕ ocupe unŭ locŭ de frunte în bibliotecile nóstre poporale. D-lŭ autorŭ a avutŭ nimerita idee, de a publica prin opulŭ de față unŭ ḑiarŭ de școlă, ce și-lŭ făcuse ca elevŭ de anul I alŭ școlei poporale superióre din Câmpenĭ, va se ḑică pe când era în alŭ 4-lea anŭ de școlă. In acestŭ diar se cuprindŭ diferite impresiunĭ din copilăriă, atâtŭ din școlă câtŭ și afară de școla: o colecție bogată de diferite povĕțuirĭ primite dela învețătorulŭ sĕu, pe carĭ autorulŭ le-a prelucratŭ și desvoltatŭ cu multă îngrijire. Cele mai fundamentale principii cu privire la morală, religiune, naționalitate, igienă, economie, istoriă etc. etc. se află în acestŭ opŭ, așa că singurŭ numai câteva din cele 32 capitule, cum ar fi d. es. capitululŭ despre fumatŭ, despre curățirea trupului etc. ar fi de ajunsŭ pentru a merita sĕ nu lipséscă din nicĭ o bibliotecă poporală românéscă. Opulŭ cuprinde 289 pagine 8⁰ —Prețulŭ unui esemplarŭ cu porto-francatŭ e 1 fl. 10 cr.

Barbu cobzariulŭ. Novelă originală de Emilia Lungu. Prețulŭ 15 cr.

Puterea amorului. Novelă de Paulina C. Z. Rovinaru. Prețulŭ 20 cr.

Idealulŭ perdutŭ. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinaru. Prețulŭ 15 cr.

Opera unui omŭ de bine. Novelă originală.—Continuarea novelei: **Idealulŭ pierdutŭ** de Paulina C. Z. Rovinaru. Prețulŭ 15 cr.

Miseriile sociale. Novelă de Paulina C. Z. Rovinaru. Prețulŭ 20 cr.

Fântâna dorului. Novelă poporală de Georgiu Simu. Prețulŭ 10 cr.

Codreanŭ craiulŭ codrului. Baladă de Georgiu Simu. Prețulŭ 10 cr.

Ultimulŭ Sichastru. Tradițiune de Georgiu Simu. Prețulŭ 10 cr.

Bunica și Nepoțelulŭ. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé G. Simu. Prețulŭ 10 cr.

Probitatea în copilăriă. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé. Prețulŭ 10 cr.

Elŭ trebue sĕ se însore. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruțŭ. Prețulŭ 25 cr.

Branda séu Nunta fatală. Schiță din emigrarea lui Dragoșŭ. Novelă istorică națională. Prețulŭ 20 cr.

Numerii 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioanŭ Tanco. Prețulŭ 30 cr.

Hermanŭ și Dorotea după W. de Goethe, traducțiune liberă de Constantinŭ Morariu. Prețulŭ 50 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragediă în 5 acte după Euripide, tradusă în versurĭ de Petru Dulfu. Prețulŭ 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută în salele gimnasiului din Fiume prin Vincențiu Nicóră, prof. gimnas. — Cu portretulŭ M. S. Reginei Românie. Prețulŭ 15 cr.

Poesii, de Vasiliu Ranta-Buticescu. Unŭ volumŭ de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate. Prețulŭ redusŭ (dela 1 fl. 20 cr.) la 60 cr.

Trandafirĭ și viorele, poesii poporale, culese de Ioanŭ Popŭ Reteganu. Unŭ volumŭ de 14 cóle. Preț. 60 cr.

Tesaurulŭ dela Petrósa séu **Cloșca cu puii ei de aurŭ.** Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Prețulŭ 20 cr.

Biblioteca Sătenului Românŭ. Cartea III și IV, cuprindŭ materii fórte interesante și amusante. Prețulŭ la ambele 50 cr. — câte una deosebĭ 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. Cuprinde materii fórte interesante și amusante. Prețulŭ 30 cr.

Colectă de recepte din economiă, industriă, comerciu și chemiă. Prețulŭ 50 cr.

Economia pentru scólele popor. de T. Roșiu. Ed. II. Prețulŭ 30 cr.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la Românĭ. De V. Gr. Borgovan. Prețulŭ 15.

Manualŭ de Gramatica limbei române pentru scólele poporalĭ în trei cursurĭ, de Maximŭ Popŭ, profesorŭ la gimnasiulŭ din Năsĕudŭ. — Manualŭ aprobatŭ prin ministeriulŭ de culte și instrucțiune publică cu rescriptulŭ de data 26 Aprilie 1886, Nr. 13,193. — Prețulŭ 30.

Nu mĕ uita. Colecțiune de versurĭ funebralĭ, urmate de iertăciunĭ, epitafiă ș. a. Prețulŭ 50 cr.

Carte conducĕtóre la propunerea calculărei în scola poporală pentru învĕțătorĭ și preparandĭ. Broș. I. scrisă de Gavrilŭ Trifu profesorŭ preparandialŭ. Prețulŭ 80 cr.

Cuvêntărĭ bisericescĭ în tóte sĕrbătorile de peste anŭ de *Ioanŭ Papiu.* — Unŭ volumŭ de peste 24 cóle 8⁰ mare, hârtiă fină. — Numele d-lui I. Papiu este multŭ mai bine cunoscutŭ clerului românŭ, decâtŭ sĕ fiă de lipsă a mai recomanda acestŭ nou productŭ alŭ d-sale. Clerulŭ românŭ a învĕțatŭ a'i aprețui scrierile d-sale pentru însemnata lorŭ valóre literară.—Noulŭ tomŭ de predicĭ întrece însĕ tóte volumurile de predicĭ edate până acum, prin întocmirea sa — avêndŭ o notiță istorică la fie-care sĕrbătóre, — care arată timpulŭ introducerei, fasele prin carĭ a trecutŭ și modulŭ cum s'a stabilitŭ respectiva sĕrbătóre. — Prețulŭ unui esemplarŭ cu porto francatŭ e 2 fl. v. a.

Cuvêntărĭ funebrale și iertăciunĭ pentru diferite casurĭ de mórte, întocmite de Ioanŭ Papiu. — Acestŭ volumŭ de peste 24 cóle cuprinde: 8 cuvêntărĭ acomodate pentru orĭ-ce casurĭ ordinare de mórte, 4 pentru casurĭ ordinare de mórte întêmplate în timpurĭ diferite ale anului, 10 la casurĭ ordinare însĕ mai specialĭ de mórte, 4 la înmormântarea omenilorŭ bĕtrânĭ, 5 la înmormêntarea pruncilorŭ, tinerilorŭ și a junilorŭ, 9 la casurĭ de mórte specialĭ; — apoi pe mai bine de patru cóle urmézā o mulțime de iertăciunĭ precedate de o introducere generală în iertăciunĭ, și anume: 1 iertăciunile bărbatului dela muiere, 2—a muierei dela bărbatŭ, 3 — a părintelui dela fii, 4 — a mamei dela fii, 5 — a fiilorŭ dela părințĭ, 6 a fratelui séu surorei dela frațĭ și surorĭ, 7 — a nepoțilorŭ dela moșĭ, móșe, bunĭ, bune, străbunĭ, străbune, 8 — a nepoțilorŭ dela unchiu și mătușe, 9— dela nemurĭ și consângenĭ mai depărtațĭ, 10—dela consoțĭ de aceeașĭ ocupațiune, 11—dela binefăcĕtorĭ, amicĭ, cunoscuțĭ și dela toțĭ creștinii adunațĭ. Recomandămŭ clerului românŭ acestŭ bogatŭ volumŭ de cuvêntărĭ funebralĭ și iertăciunĭ lucrate amĕsuratŭ tuturorŭ cerințelorŭ preoțimei fungente la casurĭ funebralĭ. Prețulŭ unui esemplarŭ spedatŭ franco e 2 fl. v. a.

Cuvêntărĭ bisericescĭ, tomulŭ III, scrise de Ioanŭ Papiu. — Acestŭ tomŭ cuprinde predicĭ pe Duminecĭ și se estinde pe 12 cóle 8⁰ mare. — Prețulŭ unui esemplarŭ spedat franco e 1 fl. v. a.

Orientele catolicŭ séu **concordanțele tradițiunei** în douĕ limbĭ — română și latină, tractézā despre primatulŭ bisericei și se estinde pe 22 cóle 8⁰ mare. — Scrisŭ de Ioanŭ Papiu. — Opulŭ acesta a fostŭ recensatŭ favoritorŭ și lăudat și de foile străine. — Prețulŭ unui esemplarŭ spedatŭ franco e numai 1 fl. 50.

Resultatele filosofiei séu cunoscințele cele mai de frunte despre natura spirituală a omului, despre relațiunile și scopulŭ lui espuse în modŭ popularŭ de profesorulŭ Dr. Iosifŭ Frapporti și prelucrate în traducere liberă (cu facultate dela autorulŭ) de Ioanŭ Papiu. — Acestŭ opŭ, care se estinde pe 11, cóle 8⁰, e fórte acomodatŭ ca premiu pentru cei ce absolvă scóla poporală, se vinde cu prețulŭ numai de 50 cr. esemplariulŭ spedatŭ franco.

Manualŭ catecheticŭ pentru primii anĭ scolasticĭ, prelucratŭ după I. A. Fritz de Basiliu Rațiu, fostŭ profesor de s. scriptură, catechetică și metodică în seminariulŭ archidiecesanŭ din Blașiu, actualmente vicarŭ archiepiscopescŭ în Făgărașŭ. — Acestŭ opŭ de mare însemnătate pentru literatura catechetică româna este o prelucrare liberă, schimbândŭ unele aplicărĭ practice cu altele recerute de relațiunile și lipsele băiețilorŭ noștri, ér ceremoniele bisericescĭ înlocuindu-le cu cele prescrise și usitate în biserica nóstră română. In note se arată și procederea ce are sĕ o observe catechetulŭ față cu discipulii sĕi. Acéstă scriere are sĕ fiă unŭ îndreptarŭ în mâna catechețilorŭ, învĕțătorilorŭ și a părințilorŭ la instrucțiunea religiósă-morală, ce au sĕ o dea micilorŭ băiețĭ. — Prețulŭ unui esemplarŭ din acestŭ opŭ, — care pórtă clausula aprobărei prea ven. Ordinariatŭ metropolitanŭ din Blașiu și care cuprinde 222 pag. 8⁰, avêndŭ mai multe poesii în textŭ, — este 1 fl.

Omiliile celui dintre sfințĭ Părintelui nostru Ioanŭ Gură-de-Aurŭ la epistolele sfântului apost. Paulŭ cătră Titu și Filemonŭ. Traduse de Constantinŭ Morariu. Prețulŭ unui esemplarŭ cu porto francatŭ e 60 cr.

Dumnedeesca liturgie a celui dintru sânțĭ părintelui nostru Ioanŭ Chrysostomŭ compusă din operele acelui sântŭ părinte, de Ioanŭ Boroșiu parochŭ gr. cat. și ases. consist. Prețulŭ unui esemplarŭ cu porto-francatŭ e 40 cr.

Cele mai eftine cărțĭ de rugăciunĭ:

Mărgăritarulŭ sufletului. Carte bogată de rugăciunĭ și cântărĭ bisericescĭ, fórte frumosŭ ilustrată. Prețulŭ unui esemplarŭ broșuratŭ e 40 cr., legatŭ 50 cr., legatŭ în pânză 80 cr., legatŭ mai fin 1 fl., legat în piele 1 fl.30, în legătură de luxŭ 2.50—2.80

Miculŭ mărgăritarŭ sufletescŭ. Cărticică de rugăciunĭ și cântărĭ bisericescĭ — frumosŭ ilustrată, pentru pruncii scolarĭ de ambe secsele. Prețulŭ unui esemplarŭ broșuratŭ e 15 cr., — legatŭ 22 cr., legatŭ în pândă 26 cr.

Cărticică de rugăciunĭ și cântărĭ pentru pruncii scolarĭ de ambe secsele. Cu mai multe icóne frumóse. Prețulŭ unui esemplarŭ e 10 cr.; 50=3 flor.; 100=5 fl.

Visulŭ Prea Sântei Vergure Maria a Născĕtórei de D-deu urmatŭ de mai multe rugăciunĭ frumóse. Cu icóne frumóse. Prețul unui esemplar legat spedat franco e 12 cr., 50 esemplare 5 fl., 100 esemplare 9 fl. v. a.

Epistolia D. N. Isusŭ Christosŭ. Prețulŭ unui esemplarŭ legatŭ și spedatŭ franco e 15 cr.; 40 de esemplare 6 fl.; 100 esemplare 10 fl.

A se adresa la „CANCELARIA NEGRUȚU“ în Gherla — Sz-ujvár. — Transilvania.

Rugămŭ pe domnii abonațĭ ca la reînoirea prenumerațiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ și numerii de pe fășia sub care au primitŭ ḑiarulŭ nostru până acuma.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei“.

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașovŭ